

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 40/07-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. mája 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť S., K., zastúpeného advokátom JUDr. J. Č., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 24/05 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 53 Rob 1243/2003) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo S., K., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 24/05 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 53 Rob 1243/2003) porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 24/05 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. S., K., priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť S., K., trovy konania v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) do dvoch mesiacov do doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. Č., K.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. januára 2007 doručená sťažnosť S., K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. Č., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 24/05 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 53 Rob 1243/2003).

Uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 40/07-7 z 20. marca 2007 bola vec prijatá na ďalšie konanie.

Sťažovateľ uviedol, že je účastníkom konania o zaplatenie 34 468,50 Sk s prísl. vedeného okresným súdom pôvodne pod sp. zn. 53 Rob 1243/2003. Dňa 5. novembra 2003 bol vydaný platobný rozkaz, proti ktorému 28. novembra 2003 B. (ďalej len „odporca“) podal odpor. Platobný rozkaz bol následne zrušený a vec bola pridelená sudcovi na ďalšie konanie pod sp. zn. 15 C 24/05. Do podania sťažnosti ústavnému súdu nebol vo veci určený ani jeden termín pojednávania a vec nie je právoplatne skončená.

Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vidí sťažovateľ v tom, že konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 15 C 24/05 začaté podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu 23. júna 2003 do dnešného dňa nie je právoplatne skončené, v dôsledku čoho u neho dochádza k stavu právnej neistoty.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa S., K. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II pod spisovou značkou 15 C 24/05 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod spisovou značkou 15 C 24/05 konal bez zbytočných prieťahov.

3. S. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 55.000,- Sk (...), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť S. trovy právneho zastúpenia vo výške 6.296,- Sk (...) na účet právneho zástupcu JUDr. J. Č., K. do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Predseda okresného súdu v liste doručenom ústavnému súdu 5. apríla 2007 uviedol:

„Sťažovateľ podal žalobu o zaplatenie sumy 34.468,50 Sk s príslušenstvom dňa 23. 6. 2003 a súdny poplatok za podaný návrh zaplatil na základe výzvy súdu dňa 30. 9. 2003.

Dňa 5. 11. 2003 bol vo veci vydaný platobný rozkaz, proti ktorému podal žalovaný včas odpor.

Uznesením zo dňa 5. 4. 2005 bol žalovaný vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku za podaný odpor a jeho rovnopis bol doručovaný na vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľa.

Dňa 24. 5. 2005 bol spis prevedený do registra C, v ktorom bol sťažovateľ dňa 6. 6. 2005 vyzvaný na upresnenie žalovaného a predloženie listinných dokladov.

Prípisom zo dňa 27. 7. 2005 bol sťažovateľ urgovaný na splnenie predchádzajúcej výzvy, keďže na túto nereagoval.

Dňa 3. 10. 2005 požiadal právny zástupca sťažovateľa o predĺženie lehoty na predloženie žiadaných dokladov, ktoré predložil 12. 10. 2005.

Dňa 6. 4. 2006 dala konajúca sudkyňa pokyn pre zisťovanie právnej subjektivity žalovaného, ktorý podal vo veci odpor.

Dňa 14. 2. 2007 bola zasielaná výzva žalovanému a dňa 28. 2. 2007 bol určený termín pojednávania na deň 11. 4. 2007.

Vzhľadom na vyššie uvedené chronológiu vo veci vykonávaných úkonov je nutné pripustiť, že v danom konaní k určitým prieťahom došlo, a to v období od 5. 11. 2003 do 5. 4. 2005 a od 6. 4. 2006 do 14. 2. 2007. Uvedená situácia bola spôsobená veľkým počtom nevybavených vecí v registri Ro, ako aj enormnou zaťaženosťou v súdnom oddelení zákonnej sudkyne, ktorej bola vec pridelená v registri C.“

Predseda okresného súdu listom z 27. marca 2007 a právny zástupca sťažovateľa listom z 12. apríla 2007 oznámili, že netrávajú na ústnom prerokovaní veci.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti, vyjadrenia okresného súdu, ale najmä zo súdneho spisu zistil nasledovný stav konania vo veci:

Dňa 23. júna 2003 sťažovateľ podal okresnému súdu žalobu proti odporcovi o zaplatenie 34 468,50 Sk s príslušenstvom. K žalobe pripojil doklady a návrh na vydanie platobného rozkazu. Vec bola okresným súdom zapísaná pod sp. zn. 53 Rob 1243/03.

Dňa 8. septembra 2003 okresný súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku.

Dňa 1. októbra 2003 sťažovateľ podal nový návrh na vydanie platobného rozkazu.

Dňa 30. septembra 2003 sťažovateľ zaplatil súdny poplatok a 5. novembra 2003 okresný súd vydal platobný rozkaz.

Dňa 28. novembra 2003 odporca podal odpor proti platobnému rozkazu.

Dňa 5. apríla 2005 bolo vypracované uznesenie o zaplatení súdneho poplatku za podaný odpor; tento poplatok bol zaplatený 7. apríla 2005.

Dňa 19. apríla 2005 sa sťažovateľ vyjadril k odporu.

Dňa 19. mája 2005 bola vec prevedená do registra „Cb“, kde bola vedená pod sp. zn. 35 Cb 84/05, a 24. mája 2005 do registra „C“, kde bola vedená pod sp. zn. 15 C 24/2005.

Dňa 6. júna 2005 a 27. júla 2005 okresný súd vyzval sťažovateľa na doplnenie podania.

Dňa 3. októbra 2005 sťažovateľ požiadal o predĺženie lehoty na predloženie dokladov; tieto predložil 12. októbra 2005.

Dňa 6. novembra 2006 sťažovateľ podal sťažnosť na priet'ahy v konaní.

Dňa 15. februára 2007 okresný súd vyzval odporcu na predloženie dokladov; tieto boli predložené 21. februára 2007.

Dňa 28. februára 2007 bol určený termín pojednávania na 11. apríl 2007, ktoré bolo odročené na 6. jún 2007 za účelom doplnenia dokazovania a predloženia nových dôkazov.

III.

Sťažovateľ sa podanou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej stabilnej judikatúry (napr. I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/07), podľa ktorej možno za postup súdu odstraňujúci právnu neistotu sťažovateľa považovať také konanie, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci alebo k odstráneniu jeho právnej neistoty zákonom dovoleným spôsobom. K vytvoreniu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (III. ÚS 127/03).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, pre ktorý sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z ustanovenia § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý prikazuje všetkým účastníkom konania postupovať tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj z ustanovenia § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje súd v ňom zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Predmetom konania vedeného okresným súdom je žaloba sťažovateľa o zaplatenie peňažnej sumy s príslušenstvom z titulu výkonu správy obytného domu. Vec nie je zložitá z právneho ani skutkového hľadiska a patrí k štandardnej rozhodovacej činnosti s primeranou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

V tejto súvislosti pozornosti ústavného súdu neušlo, že okresný súd dlhé mesiace nevedel ustáliť ani to, o aký spor ide, a až takmer po dvoch rokoch dospel k právnemu názoru, že ide o občianskoprávny spor a pridelil ho do oddelenia „C“.

Správanie sťažovateľa je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konkrétnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd zistil, že sťažovateľ prispel k vzniknutému stavu nekonania vo veci najmä v období od 6. júna 2005, keď bol vyzvaný na doplnenie podania, do 12. októbra 2005, keď toto podanie doplnil (takmer po 4 mesiacoch).

Tretím hodnotiacim kritériom je postup samotného súdu vo veci. Pokiaľ ide o hodnotenie postupu okresného súdu, ústavný súd zistil, že došlo k niekoľkomesačným prestávkam v konaní, ktoré možno charakterizovať ako zbytočné priet'ahy v konaní, a to najmä v období od 28. novembra 2003 (podaný odpor proti platobnému rozkazu) do 5. apríla 2005 (sudca vypracoval uznesenie o zaplatení súdneho poplatku za podaný odpor) v trvaní takmer 16 mesiacov a od 12. októbra 2005 do 15. februára 2007 (výzva odporcovi na predloženie dokladov) v trvaní viac ako 14 mesiacov. Pritom za celé trvanie sporu (takmer 4 roky) bolo vo veci vykonané len jedno pojednávanie – v apríli 2007, čo je ústavne neakceptovateľné.

Ústavný súd hodnotí postup okresného súdu ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu). Uvedený postup okresného súdu od podania žaloby sťažovateľom nesvedčí o tom, že by svoju činnosť organizoval v súlade s povinnosťou uloženou mu v § 100 OSP tak, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Zbytočné prietahy v konaní priznal aj predseda okresného súdu, pričom ich zdôvodnil veľkým počtom nevybavených vecí v registri „Ro“ ako aj enormnou záťažou v súdnom oddelení zákonnej sudkyne, ktorej bola vec pridelená v registri „C“.

V súlade s medzinárodným štandardom Európskeho súdu pre ľudské práva, keď posudzuje námietky porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ústavný súd zdôrazňuje, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečovať súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (III. ÚS 17/02). Tieto okolnosti ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občanovi na súdne konanie bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím (okrem iného) uloží orgánu, ktorého nečinnosťou porušenie základného práva vzniklo, aby vo veci konal.

Ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa a keďže k nemu došlo nečinnosťou okresného súdu, prikázal mu podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vo veci konať bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľ žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 55 000 Sk z dôvodu, že mu nebola poskytnutá „*rýchla a účinná ochrana v súlade s ustanovením § 6 OSP*“.

Ústavný súd pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na zistené zbytočné prieskumy v konaní a okolnosti prípadu ústavný súd považoval za primerané priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 30 000 Sk, ktoré zaviazal uhradiť okresný súd do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu); vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovelo (bod 5 výroku nálezu).

Ústavný súd rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o trovách konania sťažovateľa.

Sťažovateľ bol vo veci čiastočne úspešný a požadoval nahradiť trovy konania v sume 6 296 Sk na účet svojho právneho zástupcu, a to za dva úkony právnej pomoci a dva režijné paušály.

Ústavný súd pri priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2006. Na základe uvedeného priznal sťažovateľovi náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava veci a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov v sume 6 296 Sk, ktoré zaviazal uhradiť okresný súd do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. mája 2007